

Rapport da gestiun e quen 2022

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a cussegl da vischnaunca

Stimada signura presidenta
Stimadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Introducziun

Il davos 15 onns ei il resultat dil quen annual dalla vischnaunca da Mustér sepresentaus mo inagada megliers che quel da 2022. Aschia sa la suprastonza communal presentar uonn en cumparegliaziun cul preventiv in avanzament considerabel, quei ch'ei fetg legreivel ed en mintga cass da beneventar. Il fetg bien resultat ei en emprema lingia d'attribuir a differentas

entradas extraordinarias, cunzun el sector dallas taglias generalas e specialas, ch'eran en quei rom buca previsiblas ed aschia era buca budgetadas. Muort la differenza ord las taxaziuns definitivs da taglia dils onns precedents ha era la reducziun dil pei da taglia da 120 sin 110% buca engrevegiau aschi fetg il quen annual sco quei ch'ei era calculau el preventiv. La differenza denter preventiv e quen annual ei consequentamein fetg aulta. Tonaton emprova la suprastonza communal onn per onn da s'avischinar cul preventiv pli e pli fetg allas cefras effectivas, aschia che las differenzas vegnan el futur segirefranc aunc a sesminuir.

Il quen d'investiziun enviars il preventiv se presenta empau pli damaneivel. Il preventiv haveva calculau cun investiziuns ella summa totala da rodund 7.7 milliuns francs. Effectivamein han ins investau strusch 4 milliuns francs. Entgins projects han buca aunc saviu vegnir realisai, seigi quei per quei che las contractivas han aunc buca purtau ils resultats giavischai (center dil vitg, surpassadi staziun Segnas), ch'igl ei sedau autras slegiazziuns pli favoreivlas (economisaziun rufids) ni che la munconza da resursas persunalas per la realisaziun d'entgins pli pigns projects ei s'effectuada. Era cheu vegn la suprastonza communal ad haver el futur in'egliada pli critica el senn da calcular taluisa, che las resursas ch'ei a disposiziun vegnan nezegiadas a moda aschi optimala ed effectiva sco pusseivel e cun integrar el preventiv d'investiziun mo pli ils projects ch'ei lu enconuschents e realisabels. Investiziuns ell'infrastructura ein necessarias per garantir in bien svilup en nosa vischnaunca.

L'atgna finanziaziun semuossa uonn sur 3.1 milliuns francs. Quei ei fetg legreivel. Tonaton contonscha quell'impurtonta cefra da clav aunc adina buca l'altezia che nus havessen e stuessen bugen haver per la grondezia da nosa vischnaunca. Mantener l'atgna finanziaziun sur 3 milliuns francs sto a liunga vesta esser la finamira dalla suprastonza communal – beincapiu senza memia grondas entradas extraordinarias. La suprastonza communal ei cun plein engaschi vid sviluppar vinavon nosa vischnaunca per contonscher el futur in augment dallas entradas annualas. L'atgna finanziaziun duei e sto egl avegnir crescher vinavon, quei denton senza stuer desister sin expensas che promovon l'activitad e l'attractivitad da nies vitg. Quei ei impurtont. Per quella finamira lavura la suprastonza cun tutta forza.

Il fetg bien resultat dil quen 2022 dat la pusseivladad da far in ulteriur deposit da 2.2 milliuns francs ella prefinanziaziun dil project innovativ dil Center Fontauna. Quei ei per la vischnaunca da Mustér in grond avantatg e da grond'impurtont. Aschia vegn quella prefinanziaziun ad esser in levgiament pils ulteriurs quens annuals. Plinavon ha la suprastonza communal – en vesta dalla munconza da habitaziuns - creau in fondo per spazi da habitar per indigens. Quei fondo ei ina da pliras mesiras che la suprastonza communal ha previu ed ei vid sclarir en connex cun la munconza da habitaziuns.

Cun agid dils principis dil plan da finanzas vegn la suprastonza communal a saver dar a liunga vesta in bien equilibr denter finanzas communalas saunas ed investiziuns necessarias per garantir el futur il svilup progressiv ed augmentar l'attractivitad en nosa vischnaunca.

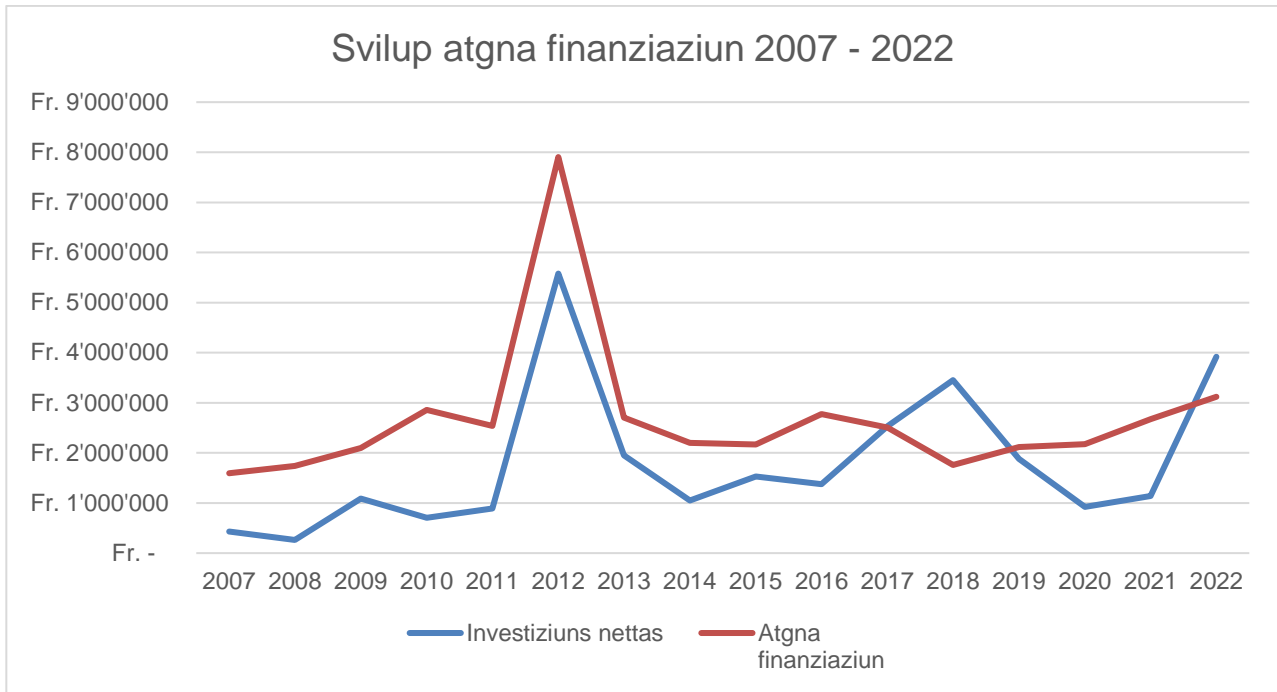
La suprastonza communal ha plascher d'astgar presentar uonn in fetg bien quen.

Revisiun externa

La revisiun externa dil quen communal, dil Center Fontauna e dalla meglieraziun ei succedida sco ils onns precedents entras Confidar Fiduziaria SA. Ils revisurs Gion Friberg e Gabriel Derungs han confirmau en in rapport detagliu per mauns dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastonza communal ch'il quen seigi vegnius menaus correctamein tenor las prescripziuns cantunalas e communalas sco era las directivas generalas dalla presentaziun dalla contabilitad. Sin fundament dil pareri dalla revisiun externa e dallas examinaziuns dalla cumissiun da gestiun ei il quen vegnius repassaus comunablamein dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastonza communal. Omisdus organs recamondan al cussegl da vischnaunca d'approbar il quen 2022.

Remarcas generalas tiel quen 2022

En cumparegliaziun cul quen 2021 ha l'atgna finanziaziun saviu vegnir augmentada per biebein frs. 450'000.--. Il motiv principal per quei legreivel svilup ei cunzun d'anflar en in augment dils recavs da taglia.

Il quen da gudogn e sperdita 2022 siara cun cuosts da frs. 17'073'034.98 e recavs da frs. 17'217'886.62. Ordlunder resulta ina surpli da recavs da frs. 144'851.64. Semeglient sco el quen cantunal 2022 schaijan era las entradas da differentas taglias communalas sur las summas budgetadas. En consequenza d'in augment dall'activitad sin la fiera d'immobilies sco era dils prezis da vendita dallas immobilies ein cunzun las taglias sin gudogn da schischom e sin scumiada da maun s'augmentadas considerablamein eniers il quen 2021 ed era il preventiv 2022. Quei legreivel svilup ha gidau da cumpensar la marcanta reducziun dils tscheins d'aua dallas Ovras Electricas Rein Anterior, la quala ei d'attribuir cunzun alla schetga stad cun paucas precipitaziuns.

Il quen d'investiziun siara cun cuosts da frs. 5'241'529.17 e recavs da frs. 1'325'777.30, pia investiziuns nettas da frs. 3'915'751.87. L'aula expensa pertucca igl augment digl emprest al Center Fontauna pil project cumplessiv ell'altezia da 3.15 milliuns francs. Sebasond sil quen final dil project da sanar la Via Run, la Via Funs-Dado e la canalisaziun en quei territori han entgins cuosts stuiu vegnir cudischai d'in conto sin l'auter. Las davosas contribuziuns per la Via Sars-Brulf ein vegnidas pagadas, aschia ch'il project ei termina.

Rapport da gestiun

Il rapport da gestiun informescha detagliadamein davart l'activitad dallas autoritads communalas. Il cussegl da vischnaunca retscheiva la versiun provisoria.

Survesta dallas cefras indicativas

	Quen 2022	Preventiv 2022	Quen 2021
Atgna finanziaziun	frs. 3'122'276	frs. 775'900	frs. 2'671'178
Deivet net/facultad netta(-) absolutA	frs. 206'296	frs. 6'571'520	frs. -587'180
Deivet net/facultad netta(-) per habitont	frs. 101	frs. 3'232	frs. 289
Grad d'atgna finanziaziun	79.74 %	9.78 %	234.01 %
Quota d'atgna finanziaziun	19.59 %	5.27 %	16.40 %
Quota dil survetsch da capital	3.71 %	5.65 %	7.48 %
Quota da debitaziun dil tscheins	0.21 %	0.32 %	0.35 %

Ils daners d'emprest ein enviers igl onn vargau sereduci per frs. 3'125'000.-- e muntan per la fin 2022 a frs. 10'000'000.--.

Midadas enviers il preventiv

El decuors digl onn 2022 han las instanzas communalas concediu suandonts credits che svieschan dil preventiv 2022:

Quen da gudogn e sperdita

cto.	expensas	entradas	intent	gremi
0210.3132.00	16'000.00		Sistem da controlla intern IKS	sp
1620.3130.00	4'900.00		Acquist da funcns per persunas da contact els uclauns	di
2190.3020.00	12'000.00		Alzament pensum da lavur dil meinascola	sp
3290.3111.00	5'000.00		Cascharia a Clavaniev, lavurs da renovaziun	di
3290.3636.00	5'400.00		Think&Build Velosolutions GmbH	sp
3410.3635.00	5'000.00		Indoor Festival 2022, ulterior susteniment	sp
3411.3632.00	16'000.00		Center Fontauna, controlla da statica dils tetgs dallas hallas	sp
3411.3632.00	10'000.00		Center Fontauna, far liber tetgs e preits per controlla da statica	sp
3420.3131.00	2'500.00		Metron AG, adattaziuns project augmentar l'attractivitat dil vitg	sp
5790.3636.00	5'000.00		Donaziun unfrendas d'uiara Ucraina	sp
6150.3149.00	10'000.00		Via Davos-Mustér, illuminaziun publica	di
6190.3111.00	23'000.00		Acquist d'in agregat da preparar sendas da viandar d'unviern	sp
6190.3113.00	16'500.00		Acquist ed installaziun applicaziun alpineSOLUTION	di
7201.3120.00.01	27'000.00		Augment prezis d'energia	sp
7201.3510.01	-4'500.00		Correctura muort augment prezis d'energia	sp
7201.4510.00		22'500.00	Correctura muort augment prezis d'energia	sp
8201.3130.00	70'000.00		Uaul da schurmetg, transports da helicopter	sp
8400.3635.02	7'500.00		Bus da stad 2022	sp
8500.3612.00	3'900		Regiun Surselva, finanziaziun Reallabor Surselva	sp

8500.3635.00	50'000.00		Pendicularas Mustér SA, contribuziun fiasta da giubileum 50 onns	sp
	285'200.00	22'500.00	Total credits supplementars e posteriurs	
		262'700.00	Surpli expensas supplementaras e posteriuras netto	
	329'600.00		Surpli entradas tenor preventiv 2022 excl. credits supplementars e posteriurs	
	66'900.00		Surpli expensas tenor preventiv 2022 incl. credits supplementars e posteriurs	

Legenda:

di = direcziun communal
sp = suprastanza communal
cv = cussegl da vischnaunca
cdv = cuminonza da votants

Quen d'investiziun

<i>cto.</i>	<i>preventiv</i>	<i>credit concediu</i>	<i>differenza</i>	<i>intent</i>	<i>gremi</i>
7201.5032.03	0.00	26'600.00	26'600.00	Via Run, canalisaziun Run	sp
7300.5043.03	0.00	120'000.00	120'000.00	Stadera e mulda da pressiar	cv
7300.5043.03		25'000.00	25'000.00	Installaziun stadera e mulda da pressiar	sp
8400.5030.01	60'000.00	50'000.00	-10'000.00	Loipa Cadi 2020-2022	sp
	60'000.00	221'600.00	161'600.00	Total credits supplementars	
			161'600.00	Surpli expensas supplementaras netto	
			7'773'000.00	Surpli expensas tenor preventiv 2022	
			7'934'600.00	Surpli expensas tenor preventiv 2022 incl. credits supplementars	

Taglia sin entrada e taglia sin facultad

Ils recavs da taglia ein grevs da budgetar. Per quei motiv sedifferenzieschan quellas cefras era zun fetg els quens dil cantun Grischun e dalla Confederaziun. En quei connex ei da menziunar che las entradas cudischadas mintgamai egl onn da quen derivan buca sulettamein dil medem onn da taglia. Egl onn da quen vegnan mintgamai cudischai ils quens provisoris da taglia digl onn da quen e supplementarmein tuttas differenzas ch'ei sedadas ord las taxaziuns definitivs da taglia dils onns precedents. Els onns da quen 2021 e 2022 secumponan ils recavs dalla taglia sin entrada, sin facultad e sin schischom sco suonda:

Taglia sin entrada (cto.9100.4000.00)

<i>Onn da quen</i>	<i>Onns da taglia</i>		<i>2020</i>	<i>2019</i>	<i>2018-2010</i>	<i>Total</i>
	<i>2022</i>	<i>2021</i>				
2021		3'053'100	141'577	89'182	50'939	3'334'798
2022	2'991'946	242'799	161'415	6'812	1'310	3'404'282

Taglia sin facultad (cto.9100.4001.00)

Onn da quen	Onns da taglia		2020	2019	2018-2010	Total
	2022	2021				
2021		575'712	30'977	945	4'809	612'443
2022	579'933	57'280	40'176	2'068	1'245	680'702

Taglia sin schischom (cto.9101.4021.00)

Onn da quen	Onns da taglia		2020	2019	2018-2010	Total
	2022	2021				
2021		773'251	68'125	34'790	132'350	1'008'516
2022	811'511	97'742	91'177	111'725	27'785	1'139'940

Il bien svilup economic dils davos onns, cunzun ellas branschas turissem e construcziun, ha legreivlas consequenzas sin las entradas da taglia. Per quei motiv ei la consequenza dalla reduenziun dil pei da taglia da 120 giu sin 110 % naven digl onn 2022 buca aschi engrevegiunta sco budgetau.

Entginas explicaziuns tiel quen da gudogn e sperdita

<i>0290.4210.00 Lubientschas da baghegiar</i>	L'aulta activitad sil sector da construcziun sco era la sliagiun d'in delcredere da rodund frs. 75'000.-- effectueschan la marcanta differenza enviars la summa budgetada.
<i>2192.3130.00 Transports da scola</i>	Cunquei che Furgertaxi SA ha acquistau in niev e pli grond bus ein ils transports da scola a Segnas vegni optimai en favur dalla segirtad dils affons da scola.
<i>3411.3632.00 Cumpart cuosts CF</i>	Per controllar la statica dils edifecis dil CF (segirtad en cass da tiaratriembels) ha la suprastanza communal concediu dus credits posteriurs da total frs. 26'000.--. En consequenza dalla munconza da camps duront igl unviern (coronavirus) ed entgins cuosts buca previ (p.ex. remplazzament maschina da lavur giu) schai la cumpart da cuosts al CF biebein frs. 17'000.-- sur il preventiv.
<i>3411.3893.00 Deposit en prefinanziaziun CF</i>	En vesta al bien resultat dil quen da gudogn e sperdita 2022 ha la suprastanza communal decidiu da far in ulteriur deposit da 2.2 milliuns francs ella prefinanziaziun dil Center Fontauna. Igl import ella prefinanziaziun (bilanza cto. 29300.01) s'augmenta cheutras sin 6.8 milliuns francs e descarga ils futurs quens communal.
<i>4 Sanadad</i>	Ferton ch'ils cuosts pils spitals e las casas da tgira schaian per prest frs. 179'000.-- sut las summas budgetadas, ein ils cuosts per la tgira ambulonta (spitex) restai sil nivel dil quen 2021 e consequentamein rodund frs. 9'500.-- sur la summa tenor preventiv.

<i>7201 Dismessa e purificaziun dall'aua</i>	Tenor las directivas dil model da contabilitad harmonisau (HRM2) vegnan investiziuns bilanzadas digl allontanament dall'aua piarsa (gruppa 14032) amortisadas cun las taxas da colligiaziun. Quei ha per consequenza che las amortisaziuns ein sereducidas e ch'il conto d'ulivaziun ha saviu vegnir spisgentaus cun frs. 185'587.97. Il saldo dil conto 29002.01 ella bilanza ei cheutras s'augmentaus sin frs. 345'515.86.
<i>7301 Dismessa da rumien</i>	La finanziaziun speciala dalla dismessa da rumien siara danovamein cun in surpli da cuosts. Il manco sil conto da bilanza dalla finanziaziun speciala da rumien s'augmenta cheutras per la fin 2022 sin frs. 129'592.04 (cto. 29003.01). Cun l'introducziun dil niev sistem dalla taxa fundamentala ed il principi dil caschunader per la dismessa dil rufid bloccont quent'ins da saver ulivar ils proxims onns quei manco.
<i>8712 Provediment e commerci d'energia</i>	Malgrad in augment dils prezis da vender l'energia da concessiun e da participaziun ein ils recavs budgetai buca vegni contonschi. Il motiv persuerter ei la munconza d'afflussiun cunzun duront ils meins fenadur, uost e settember (mo ca. 60 % dalla media dils onns precedents).
<i>9101.4022.00 Taglia sin gudogn da schischom</i>	En consequenza d'in augment dils prezis da vendita d'immobillas ei era la taglia sin gudogn da schischom s'augmentada considerabla-mein. Ina consequenza meins legrevla digl augment dils prezis per immobillas ei che per persunas indigenas daventa ei pli e pli grev d'acquistar ni affittar immobillas. Per quei motiv ha la suprastanza communal decidu da schaffir in fondo per spazi da habitar per indigens. Culs daners ord il fondo duei la vischnaunca oravontut schaffir activamein spazi da habitar ch'ei pils indigens puseivels da finanzia.
<i>9101.3511.00 Deposit per spazi da habitar per indigens</i>	Ils criteris per spisgentar e prelevar daners dil fondo duein vegnir reglai en in regulativ. Quei regulativ duei vegnir schaffius el decuors da 2023.
<i>9505.4120.00 Tscheins d'aua Ovra Rein Anteriu</i>	La producziun d'energia dall'ORA SA ha muntau igl onn 2021/22 a 530 miu. kWh. Quella producziun munta a 64.2 % dalla media dils davos 10 onns. Consequentamein schaian ils tscheins d'aua 2022 marcantamein sut la summa budgetada.
<i>9101.4023.00 Taglia sin scumiada da maun</i>	Igl augment dils recavs dalla taglia sin scumiada da maun ei vinavon il mussament che la fiera d'immobillas flurescha.

Indicaziuns tiel quen d'investiziun

Las investiziuns nettas da 3.91 milliuns francs schaian varga 4 milliuns francs sut il preventiv. Sco gia igl onn vargau ein entginas investiziuns previdas buca vegnidadas realisadas (p.ex. acquist da terren, sanaziuns da vias e canalisaziuns, sendas da viandar e da bike). Sebasond sil quen final per la sanaziun dalla Via Run e dalla Via Funs-Dado han differentas cumparts stuiu vegnir transferidas d'in conto a l'auter (mira contos 6150.5010.00, 6150.5010.04 e 7201.5032.03). Cheutras ei vegniu caschunau in nunusitau minus da cuosts sil conto 6150.5010.00 Via Run. Cun quei che las Pendicularas Mustér han aunc buca realisau la davosa etappa d'ennevar, ha la vischnaunca aunc buca giu da pagar la davosa cumpart da frs. 500'000.--.

Il preventiv dil quen d'investiziun cuntegn mintgamai investiziuns gia decididas e quellas aunc previdas. Concernent las investiziuns previdas decida mintgamai aunc l'istanza cumpetenta davart il credit effectiv. Cheutras sa ei dar el decuors digl onn da quen correcturas el preventiv che vegnan marcadas cun ina steila. Per la controlla dils cuosts d'investiziun resp. da projects ei la controlla da credits impurtonta.

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

p r o p o n a

la suprastonza communalal al cussegl da vischnaunca:

1. d'approbar il rapport da gestiun ed il quen 2022;
2. da far in deposit da 2.2 milliuns francs ella prefinanziaziun per la sanaziun cumplessiva dil Center Fontauna;
3. da far in deposit da frs. 100'000.-- el fondo per spazi da habitar per indigens;
4. da suttametter il quen 2022 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla costituziun communalal.

Suprastonza communalal Disentis/Mustér
Il president: Il canzlist:

René Epp

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 21 d'avrel 2023

Document cuntenend:

- Survesta dil quen 2022
- Quen da gudogn e sperdita 2022
- Quen d'investiziun 2022
- Bilanza pils 31-12-2022
- Quen dalla circulaziun dils mieds finansials 2022
- Center Fontauna: Quen e bilanza 2022
- Meglieraziun funsila: Quen e bilanza 2022
- Annexa al quen 2022
- Rapport dalla cumissiun da gestiun

Plinavon:

- Sboz dil rapport da gestiun 2022